

**СЛУЖЕБНА ШЛЯХТА ОСТЕРСЬКОГО ТА ЛЮБЕЦЬКОГО СТАРОСТВ
КИЇВСЬКОГО ВОЄВОДСТВА – СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ТА ТЮРКСЬКИЙ
СКЛАДНИКИ ФОРМУВАННЯ**

У 1471 р. було ліквідовано київське княжіння і утворене Київське воєводство, тоді ж були утворені й повіти – київський, мозирський, любецький, чорнобильський, овруцький, житомирський, остерський, канівський, черкаський та путивльський. Навколо цих “городків київських” ще від часів перших литовських володарів почалося осадження військово-службової верстви – т.зв. служебної (зобов’язаної “службами” – певним комплексом обов’язків перед замковою адміністрацією) чи околичної шляхти. На Північному Лівобережжі таких центрів було два – Остер та Любеч, що поруч із правобережним Овручем стали осередками формування найбільших регіональних дрібношляхетських спільнот¹.

На території Любецької волості (з середини XVI ст. – староства) нами нараховується близько 350 шляхетських родів, представлених усіма категоріями “шляхетського народу” – від неповноправних замкових бояр та бояр-слуг – до зем’ян, шляхти та навіть князів. Меншою була кількість остерської шляхти (представленою в основному боярською верствою, але із часткою повноправної шляхти) – близько 220 родів.

Вивчення історії дрібних прошарків української шляхетської верстви подекуди ускладнено відсутністю належного комплексу писемних джерел, що стосується насамперед любецької шляхти, меншою мірою – остерської. Одним із недосліджених аспектів, зокрема, залишається проблема виявлення усіх джерел формування цих спільнот, що вимагає залучення різних допоміжних дисциплін – археології, топоніміки, антропоніміки, геральдики тощо. Залучення антропонімічних джерел (прізвищ) надає можливість не лише простежити історію окремих шляхетських родів, але й у комплексі – вирахувати тенденції та закономірності процесу формування служебної шляхти на прикладі любецької та остерської спільнот.

До XVI ст. українська шляхта здебільшого користувалася не прізвищами, а прізвиськами, які ще не набули функцій повноцінного ідентифікатора роду. Лише на початку XVI ст. відбулася так звана “прізвищна революція”, коли шляхта бере собі прізвища від назв земельних наділів,

¹ М.С. Грушевський, *Історія України-Руси*, т. 5, вид. 2, К. 1998, с. 100.

якими володіла². Насправді, це був важливий крок у становленні стану, адже імена та прізвища (як власні назви) у привілейованій верстві відігравали не лише функцію ідентифікації, але й виконували роль ідентифікації володаря спадкових земельних володінь³. Хоча процес отримання та усталення прізвищ завершився лише наприкінці XVIII ст.

Для розуміння усієї специфічності використання антропонімічних джерел відзначимо основні наявні проблеми. Передусім, це проблема самої ідентифікації прізвищ, які довгий час не були усталеними, до того ж інколи дуже важко встановити усе коло співвласників дрібношляхетських маєтностей, у документах вони ховаються під назвами “брати”, “учасники” чи “сябри”. По-друге, це значна тривалість існування верстви: початок її формування припадає на давньоруські часи⁴, завершення – на XVII й навіть XVIII ст., коли чимало нащадків дрібних шляхтичів стали козаками. За цей період з’явилося чимало нових та зникло чимало старих родів, наприклад, від середини XVII ст. відсутні згадки про роди любецьких шляхтичів Биялтів, Верцейських (Верейських), Герасимовичів, Міщенків, Лаврінових-Злобіних, Кистовнів, Казожирських, Ружичів, Погорецьких, Рачинських та ін.

По-третє, зі зміною історичної ситуації відбувалася й зміна прізвищ, адже прізвища, як лексемні антропонімоформули могли змінюватись – як ускладнюватись, так і спрощуватись. У першій половині XVII ст. для дрібної шляхти було характерне ускладнення та розгалуження прізвищ (на польський взірець), друга хвиля цього процесу припадає на кінець XVIII ст., коли нащадки цієї шляхти стали наводити докази на російське дворянство. Наприклад, нащадки любецького шляхтича Кліма Розсудевського називали себе від початку XVII ст. Климовичами. Діти Конона Посудевського стали Кононовичами-Посудевськими, а одна із гілок цього роду стала йменуватись як Кононовичі-Посудевські-Унучко, інші ж йменувалися просто Посудичами чи Унучками. Рід дрібних бояр Корольків (володарів Королецької оранки) у першій половині XVII ст. йменувався не інакше як Королесіуси, інші гілки – як Корольковичі чи Корольки-Масловичі.

І нарешті, подекуди дуже важко здійснити саму національну чи етнічну ідентифікацію. Наприклад, дрібні остерські бояри Ляхи однозначно були українізованими вихідцями з Правобережжя. Дуже важко виокремити

² Н. Яковенко, *Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття*, К. 1997, с. 98.

³ І. Гук, *Соціальні аспекти українського антропонімікону XVI–XVII ст.*, Вісник Львівського університету. Серія: філологія 38 (II) (2006) 47.

⁴ І.В. Кондратьєв, *Любецьке староство (XVI – середина XVII ст.)*, Чернігів 2014, с. 21–30.

вихідців із Московської держави від татар чи мордви, чимало українських родів були полонізовані, й нарешті, особливо важко (це стосується передусім території Любецького староства, яке знаходилось на обох берегах Дніпра) розділити представників українського та білоруського етносів.

Аналіз наявних антропонімів дозволяє виокремити найдавніші роди, у тому числі й ті, що своїми коренями походять від давньоруського боярства, привнесений тюркський елемент, а також власне слов'янський – який складається з представників українського, польського, білоруського та російського етносів.

Серед найдавніших родів Любецького староства відзначимо Даничів, Неданчичів, Репчичів, Бокевичів, Глібовичів (Глібовичів-Пероцьких), Кувечичів, Захличів, Пероцьких. Старожитність цих родів характеризується як давністю їх родових поселень – сіл Голубичі, Губичі, Даничі, Неданчичі, Убіжичі, Яриловичі та ін., що мають у назві суфікс *-ич-і*. На думку дослідників, в основі цих назв лежать ще давньослов'янські назви⁵. На значну кількість сільських поселень ранньослов'янської доби в регіоні звернув увагу й польський історик В. Бобинський⁶. Для сільських поселень Любеччини та Остерщини цієї доби характерною є присутність предметів не типових для сільського вжитку – озброєння та спорядження вершника та верхового коня, що може свідчити про осадження князями на землю військовослужбових елементів⁷. На терені Чернігово-Сіверщини вищий боярський стан відомий з джерел кінця XIV ст., а любецькі бояри згадані в оточенні князя Свидригайла Ольгердовича, який у 1408 р. пішов на службу до великого князя московського⁸. На Остерщині найдавнішим є рід бояр Гирь, відомий за писемними джерелами з 1195 р.: “В лето 6703. Посла благоверный и христоробивый князь Всеволодь Гюргевиич тивуна своего Гюрю с людми в Русь и созда град на Городци на Вьстри, обнови свою отчину”⁹. У подальшому рід Гирь неодноразово згадувався у матеріалах королівських люстрацій Остерського староства, наприклад у 1636 р.¹⁰

⁵ М. Кордуба, *Земля свідком минулого: географічні назви як історичне джерело*, Львів (Археографічна комісія наукового товариства імені Шевченка) 1924, с. 8.

⁶ W. Bobiński, *Województwo kijowskie w czasach Zygmunta III Wazy. Studium osadnictwa i stosunków własności ziemskiej*, Warszawa 2000, s. 520–521.

⁷ И. В. Кондратьев, *Древнерусские города-замки как центры формирования военно-служебного сословия Великого княжества Литовского*, Древняя Русь и средневековая Европа: возникновение государств. Международная конференция. Материалы, Москва 2012, с. 93–96.

⁸ О. А. Макушников, *Гомель с древнейших времен до конца XVIII века. Историко-краеведческий очерк*, Гомель 2002, с. 76.

⁹ *Лаврентьевская летопись 1377 г.* [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://expositions.nlr.ru/LaurentianCodex/_Project/page_Show.php?list=284&n=322.

¹⁰ A. Jabłonowski, *Źródła Dziejowe*, t. 5, Warszawa 1877, s. 212.

До давніх прізвищ Остерського та Любецького староств беззаперечно відносяться й так звані “прості” прізвища, не обтяжені складними морфемами. Згадаємо такі роди остерського боярства, як Сокирки, Мишки, Біликі, Бобруйкі, Гарбузи, Горбачі, Гурці, Гусичі, Дешкі (Дашкевичі), Дорохи, Дулковичі, Копоті, Лапи, Пліхти, Пузи (Пузирни), Сипи, Сираї (Сираєнки), Шкоди (Штоди) та ін. Серед любецьких володільців давніми були роди Богушів, Бояров, Брехунів, Голобояриновичів, Губичів, Гутар (Гутор), Довгунів, Жлобів, Жупиченків, Зброжків, Зліїв, Злобичів, Козлів, Копичів, Коробків, Кукар, Кухаричів, Левоньок, Пашків, Петрушів, Пищиків, Тупичів, Черв’яків та ін.

Найяскравішою є тюркська складова формування цих спільнот. Перші тюрки в регіоні з’явилися ще в домонгольський період. Наприклад, вірогідно, що назва села Любецького староства Бельджичі (Більдухи) походить від особового імені “Бендюга”, властивого чорним клобукам¹¹, відомо, що військові здібності представників цього союзу тюркських племен високо цінувались у Європі XIII–XIV ст. Назва любецького озера Болгач (Болгачівка) з тюркського (“булганч”) означає “бруд” чи “нечисть”¹².

Однак більшість тюркських родів були оселені вже за литовського володарювання. Перші татарські поселення на “військовому праві” були осаджені князями з полонених золотоординських татар та відносяться до останньої чверті XIV ст. (опісля 1380 р.)¹³. Більш широко “татарський елемент” з’являється на Київщині після походу литовського князя Вітовта на Дон у 1397–1398 рр.¹⁴ На думку Я. Собчака, оселення татар на Київщині слід віднести до середини XV ст.¹⁵ Ще О. Яблоновський зазначав, що не лише у степовій зоні, а й на півночі на початку XVI ст. поблизу замків Остра та Любеча існували топонімічні ознаки тюркської присутності¹⁶.

В середовищі остерської шляхти фіксуємо 17 родів тюркського походження: Бердянські, Беремицькі, Берлози, Бурзди, Гломазди, Дерехи (Даруги?), Єрмаки (?), Келбичі (Кеблич Солтан), Козарини, Куяни, Мисці, Миховичі, Міховці, Пайнеткі, Серкезевичі, Скебличі (?), Татари.

¹¹ К. Тищенко, *Іншомовні топоніми України. Етимологічний словник-посібник*, 2010, с. 101.

¹² С.О. Павленко, *Мікротопоніми Чернігово-Сіверщини*, Чернігів 2013, с. 561.

¹³ P. Borawski, *Z dziejów kolonizacji tatarskiej w Wielkim księstwie Litewskim i w Polsce (XIV–XVII w.)*, *Przeład Orientalistyczny* 4 (1977) 291–296.

¹⁴ М.К. Любавский, *Очерк истории литовско-русского государства до Люблинской унии включительно*, изд. 2, Москва 1915, с. 127.

¹⁵ J. Sobczak, *Polozenie prawne ludności tatarskiej w Wielkim księstwie Litewskim*, Warszawa; Poznan 1984, s. 28.

¹⁶ A.W. Jablonowski, *Pisma. T. III. Ukraina*, Warszawa 1911, s. 17, 33.

Любецькі роди тюркського походження репрезентовані 28 прізвищами: Асирєви (Асарєвичі), Бакуринські (Богуринські?), Биялти, Більдухи (Більдюги, Бельдюжки, Більдюги, Більдуховичі), Більдухи-Мушенки, Бокевичі-Щуковські (слово “бекей” (“бокей”) з давньотюркської означає “герой” чи “силач”), Болдаковські, Бохани (Бохановичі), Бохановичі-Більдуховичі, Боябузи (Байбузи), Бурдюки, Гирмани (Германовичі, Гирмановські), Губичі, Деруси (?), Казановські, Казанські (Чемериси), Казанські-Чемериси, Колчицькі, Міхнови (Міхно, Міхненкі, Михневичі), Мехеди, Татарини (Татарини-Міхнови, Міхнови), Скугори (Скугари), Файови (Зайови, Фаї), Фаші, Феремичі, Харабурди, Чемериси¹⁷ (Казанські, Казанські-Чемериси). Цікаво, що в обох випадках частка тюркських родів приблизно однакова – біля 8% від загальної кількості дрібної шляхти як Любеча, так і Остра.

Вагомою була і частка вихідців із Московської держави. Для Любеча поява цього елемента пов’язана із подіями початку XVI ст., коли регіон у 1500–1508 рр. входив до складу Московщини. Опісля на території Любецької округи залишилась якась частина осаджених московською владою військовослужбових елементів. Як вказує Н. Яковенко, жителів Любеча “з огляду на висунуте далеко на північ розташування міста часто називали москалями”¹⁸. В середовищі любецької шляхти фіксуємо роди московського боярства та вихідців з півночі: Бублики (гілка роду Жлобів-Погорільських), Бублики-Погорільські, Васильєвичі, Глинські, Дворецькі, Демидовичі (?), Дроздовські, Жукови (Жуки), Карпови (Карповичі, Карпенкі), Кузнєцови, Кушнарєви, Лико (полонізовані князі – вихідці з Московщини), Лобови, М’ясникови, Малахови (Малашовичі), Орловські, Філімонови, Ястребови.

Цікаво, що коли опісля 1508 р. Чернігово-Сіверщина залишилась під владою Москви, розділеними виявилися і деякі роди української шляхти, наприклад, любецькі бояри Кривопиші несли службу Речі Посполитій, а бояри Кривопишини – Московській державі¹⁹.

Серед остерської шляхти фіксуємо роди московського походження: Агаповичі (Гапони), Аленцовичі, Алтиховичі, Апанасовичі, Біліни (Білін

¹⁷ Ймовірно, що назва “чемериси” це перекинутий назва марійців – “черемисів”, народу, що входив до складу Великої Орди, а згодом – Казанського ханства. Однак, у Великому князівстві Литовському чемерисами називали саме нижчі категорії замкових слуг тюркського походження.

¹⁸ Н.М. Яковенко, *Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. Волинь і Центральна Україна*, вид. 2, К. 2008, с. 275.

¹⁹ І.В. Кондратьєв, *Любецьке старство (XVI – середина XVII ст.)*, с. 142.

Істомка), Васильєвичі, Глубцови, Гостиловичі, Миновичі, Минченкі, Оданцовичі, Орешкі (Орішки), Орловські, Парфеновичі, Потрохіни (Потохіни), Тимошкевичі. Більшість цих прізвищ фіксується у пожалуванні 1514 р. короля Сигізмунда I тодішньому остерському володільцю С. Скіндеру 70 дворових конюхів²⁰. Частина цих дворових (фактично – бояр-слуг), у подальшому “вийшли в повіт”, ставши як боярами, так і шляхтою. Ймовірно, що вони були полоненими, взятими під час війни з Московською державою. Між іншим, частка вихідців з Московщини і в Острі, і в Любечі приблизно однакова – біля 7–8%.

У середовищі служебної шляхти були представлені і польські володільці. На Остерщині це роди Багінських, Бачинських, Берзановських, Броновських, Завадських, Казовських, Крушинських, Орзовських, Ортовських, Пулкевичів, Сібілевичів, Трембицьких та Яковських. Присутні також і українські ополячені роди: Берземенські, Биковські, Ланські, Сачкі.

Серед любецької шляхти згадаємо Біатовських, Веркізи, Дьяховських (Дьяковських), Казожирських, Легеб, Лінкнерів, Олешок (Олешковичів), Прежевських, Пряжевських, Радзиховських, Разневських (Разновських), Рачинських, Скінверів, Страйловських, Стаховичів (Шташевських), Стефановичів, Стахурських, Тхомильських, Янковських (білоруси?), Янтшинських. Близько десяти родів любецької шляхти були ополяченими, це Биковські, Володьковські (гілка роду Тарасевичів), Висоцькі, Зажевські (Зажецькі, Заржецькі) – ополячені гілки роду Зарецьких, Посоховські, Ружичі (гілка Рисичів), Сулимирські-Розсудевські, Тиша-Биковські, Устимовичі. Цікаво, що частка польських родів в обох староствах була приблизно однаковою – біля 6%, ополячені роди – відповідно 2 та 3% у Остерському та Любечькому старостві. Широка польська колонізація в регіон розпочалася лише після Люблінської унії 1569 р., а особливого розмаху набула у першій половині XVII ст.

Беззаперечно, що найбільшою була складова українського етносу. В Острі це: Бабичі, Барановські, Біликовичі, Біловики, Богданкі, Борздії, Бородаї, Василишиські, Васьковичі, Водоп'яни, Волошеніни, Гавриловичі, Гарбузенкі, Голенищевичі, Гороховичі, Григоровичі, Гриневичі, Гришкевичі, Гришкі, Грушковні, Давидовичі, Дем'яновичі, Денисенкі, Драби, Дроневичі, Дубровські, Євдокимовичі, Єрченкі, Ждановичі, Жукинські, Закаблущькі, Івантевичі, Ігнатовичі (Гнатовичі), Карповичі, Козловські, Козорогі, Коловицькі, Кондратовичі, Коптевичі, Костюшковичі, Кошини (Кошевичі, Кошкіни), Кривицькі (Кривчевичі), Купренкі, Курили, Курцевичі,

²⁰ А.Г. Пенський, П.Я. Лавренчук, *Остер – європейське місто*, Чернівці 2011, с. 19.

Ласки, Ласковичі, Лєвоновичі, Лецевичі, Лещевичі, Липенчичі, Літковські, Логвини, Лосі, Малевичі, Манцевичі, Мартиновичі, Матвієвичі, Матющенкі, Мацутовичі, Мешковичі, Михайловичі, Мишки, Міцевичі, Мурки, Нєлюбєвичі, Нєстєровичі, Носки (Носачі), Обийми, Олєшевські, Ольшанські, Омєляновичі, Онаничі, Онискевичі, Ортимєвичі, Осипєвичі, Осташковичі, Острєвські, Остянини (Остряниці), Павловичі, Пальчики, Пашєвичі, Петельки, Петрашєвичі, Пилиповичі, Попєвичі, Пориличі, Прєлізи, Пронєвичі, Проскури (Проскурєнкі), Пушкарі, Радчичі, Раковичі, Рожновські (Рожиновські), Романєнкі, Ропшєвичі, Ростки, Рошковські, Рубанки, Русанєвичі, Саковичі, Салівоновичі, Самсонєвичі, Санковичі (Самковичі), Сєльковичі, Семенєвичі, Семіковичі (Самковичі?), Сєнищєвичі, Сєнчикови, Сєргієнкі, Сєриянкі, Сєрхичики, Сєриянкі, Сєтніки, Сморчки, Ставицькі, Станєвичі, Стуми (Штоми?), Сущанські, Тєтері, Толєчковичі, Тополі, Трусєйкі, Трухєни (Труханєвичі, Трухани), Хмури, Хєдкєвичі, Хємичі, Хєховичі, Хєцуги (Хєцуги?), Храпєчєвичі, Чорноухи, Чєховичі, Шємети, Шєрєпничі, Шидловські, Штоми-Білики, Юр'єви (Юрчєнкі), Якимєвичі, Яловицькі, Ясинські.

Чимало із вищезгаданих родів однаково можуть належати як до українського, так і до білоруського етносів. Із суто білоруських родів згадаємо Закрєвських, Скумініх, Чюриловичів, Янків.

Українські роди любєцької шляхти предствєлєні²¹ такими прізвищами: Александрєвичі (русифікація прізвища), Андрієнкі, Антєховичі, Армашєнкі, Баранєвські, Берєзицькі, Бивалкєвичі, Богданєвичі, Богушєвичі-Захличі, Богуші-Манєйловичі, Бокевичі-Щуковські (Бокєі-Щуковські, Щуковські, Масловичі-Щуковські), Болєтовичі-Кувєчинські, Болєтовичі, Болєтовичі-Александрєвичі, Болєтовичі-Зарєцькі, Борковські (Бурковські), Бєярови, Брєвєнські, Будлянські, Бутовичі, Вєлєцькі, Вєлички, Вєличковські (Тарасєвичі-Вєличковські), Вєрбицькі, Вєрцєйські (Вєрцєцькі, Вєртикі), Вєвки, Вєйнилєвичі, Вєрошило-Ярмултовські, Вєрошилєвські (Вєрошили), Гальникови (Гальники), Герасимєвичі, Гладкі, Горчинєвичі, Грабовські (Зкопниця-Грабовські), Грабовські (Рєв'ячичі), Гравєцькі (Угровчєнкі, Угравєцькі, Ігравєцькі), Григорєвичі, Гринкєвичі, Грицєнкі-Бєлдаковські, Гришичі (Гришкови, Гришки, Гришковичі), Гришичі-Нєданчицькі, Дємитровичі, Дєбронизські, Дуброви, Жданєвичі (Жданєвичі-Масловичі), Жлєби-Пєгорільські (Жлєби, Бублики, Бублики-Пєгорільські, Жлєби-Кудрєнкі та ін.), Зєбіли, Зарєвські, Зарєцькі (Зарєцькі-

²¹ Подаєтьсє скорєчений список, куди нє увійшли антропоніми, сформовані наприкінці XVII–XVIII ст.

Зеньковичi), Зарецькi-Величковськi (Величковичi-Зарецькi), Заровськi, Зеленськi (Злинськi?), Зкопниця-Грабовськi, Злинськi (Зелинськi, Зеленськi?), Злоби (Злобицькi, Злобичi, Семаковичi), Злоби-Антоновичi, Iгнатовичi, Калинiченки, Каменецькi (Каменськi), Кашкаровичi, Квiтковi (Хвiтковi), Кгородецькi, Кириченки, Киселi-Загорянськi, Кислi (Кисловичi, Киселi), Кистовнi (Кистовськi), Климовичi, Климовичi-Розсудевськi, Клопоцькi, Кобилянськi, Ковтуновичi (Ковтуненки), Кожуховськi, Козлевичi (Козлови, Козли, Козли-Козлевичi, Козлевичi-Федькi, Федькi), Кононенки-Пилипенки, Кононовичi (Посудевськi), Кононовичi-Посудевськi-Внучко, Константиновичi, Корицькi, Коровiни-Тарасевичi, Корольки, Корольки-Масловичi, Короткi, Костенецькi, Костовськi, Костюченки (гiлка роду Шуковських), Котовичi (Корчаки-Котовичi, Стецькi), Коханенки (Кохановськi), Кривковичi, Кривопишi (Неданчичi-Кривопишi), Кринкевичi, Купрiяновичi, Кучвиновичi, Лаврiнови-Злобiни, Левоновичi (Левонькi), Лишукi, Лиховидовичi, Логвiновичi (гiлка роду Скугарiв), Лопатневцi, Любечани (Любецькi), Людченки, Мiсченки (Мiшенки?), Максименки, Малентьевичi, Марковичi (гiлка роду Зарецьких), Масловичi (Масловичi-Шуковськi), Мелешковичi, Милковичi (Милковичi-Зененки), Мироненки, Митковичi, Мишки-Гришичi (Мишковичi-Гришичi), Мишукi (Мишукови, Мишуковичi), Мокрiєвичi, Молявки-Жлоби, Морашки, Нахиби-Зеньковичi, Неданчичi-Кривопишi (Кривопишi), Некрашевичi, Нестеровичi, Нечайови, Носачевичi, Овдiйовичi, Олехновичi (Стецьки), Онисовичi, Осьмаки, Пархоменки, Пархоменки-Посудевськi (Пархоменки, Посудевськi, Посудевськi-Кононовичi, Кононовичi, Унучки-Посудевськi, Унучки), Петрушi (Петрашевичi, Петрушенки, Петрашенки, Петрушевськi, Петрушинськi, Петушенкови), Плоховськi, Погорецькi (Погариськi, Погорiльськi?), Покотили, Посудевськi (Пархоменки-Посудевськi, Посудевськi-Кононовичi), Прокоповичi, Пронкевичi, Процковичi (Процки, Процикi), Пузикi, Пушкарi (Пушкарi-Ресинськi, Ресинськi, Резинськi, Пушки), Пушкаровськi (Пушкаровичi, Пушкаренки), Рашевськi, Рев'ячичi (Ревчинськi), Решинськi-Пушкарi, Рильчицi-Милицi, Розсудевськi (Розсудовськi), Романовичi, Сiрховськi (Сiрковськi, Сiрховичi, Серховецькi, Шерховецькi), Савiнкi-Величковськi, Савичi (Савенки, Савицькi), Савичi-Чорнi, Сахновськi, Свободецькi, Селецькi (Селицькi), Семакови (Семакови-Злобицькi, Семаковичi), Семакови-Силичi, Семеновичi, Сеножатськi, Силичi, Скидковичi, Скугар-Скварськi, Слободецькi, Соколовськi, Солоховичi, Сосницькi, Стецькi, Стоконськi, Сулими, Сухоровськi, Теремецькi (Теремечi, Теремцi), Томиленки (Томиловичi), Худолiї, Шершановичi-

Даничі, Шихуцькі (Шихутські), Шумейкі, Щуковські (Бокевичі-Щуковські, Масловичі-Щуковські, Костюченкі, Бокевичі, Буковичі), Юрковичі, Юскевичі-Красковські (Красковські, Красовські, Юшкевичі-Красковські, Юскевичі, Юшкевичі), Юцовичі, Ющенкі-Величковські, Ялинські, Яненкі, Яниські, Яніченкі (Янченкі, Єнченкі), Ярмултовські (Ярмолтовські), Яцинічі, Яцковичі. Беззаперечно, що вихідцями з білоруських земель були родини Жиховидовичів, Рисичів та Сапег (Сопиг, Сатьяг).

Таким чином, частка українського етносу (із вагомою домішкою білоруського) складала загалом більш, ніж дві третини від загальної кількості родів. Значимою також була частка польської шляхти (біля 6%), вихідців з Московської держави (7–8%) та шляхетських родів тюркського походження (біля 8%). Цікаво, що хоча кількість шляхетських родів в Острі та Любечі різняться, загальні статистичні показники етнічних складових приблизно однакові, що обумовлюється близьким географічним розташуванням обох староств та схожими процесами формування дрібношляхетських спільнот.